

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

BOTEZ, JOACHIM

Însemnările unui belfer/ Joachim Botez – București: Paul Editions, 2024

ISBN: 978-630-6588-54-1

821.135.1

Redactare: *Mihaela Enache*

Corectură: *Lucia Gruescu*

Tehnoredactare: *Paul Editions*

Coperta: *B. L. Victor*

Paul Editions

Șos. Ștefan cel Mare nr. 15, Sector 2, București
www.pauleditions.ro

e-mail: pauleditions@gmail.com, office@pauleditions.ro,
vanzari@pauleditions.ro, nicoleta.petcu@pauleditions.ro,
mihaela.enache@pauleditions.ro
tel: 0730.660.427; 0731.884.583

Joachim Botez

Î N S E M N Ă R I L E
UNUI BELFER

Paul Editions

DE VORBĂ CU UN SPÂNZURAT...

La Piatra Neamț, în pădurea de peste vale, acolo unde acum cireșii sălbatici arată de departe ca niște pete de sânge, s-a spânzurat un om, un căpitan cu lampasuri albastre și sufletul întunecat. L-au găsit târziu, undeva într-un desiș, lângă un pâraiaș suspinând pe sub frunze veștede, țeapăn și vânăț ca o prună rămasă singură pe un ram de mult desfrunzit... Omul acesta care și-a mai legănat câteva clipe tristețea cu oscilări postume de pendul, purta la piept chipul unui copilaș și o rugă scrisă către oameni să-l îngroape fără zgomot, fără muzici, fără pompă și, de vor găsi cu cale, să-l ierte... De ce?

Sărmane călător în veșnicie, din clipa când te-ai hotărât să tragi după tine poarta greu ferecată a uitării, îndurarea oamenilor e de prisos! Și-apoi, scrie un filosof neamț, nimeni în lumea asta nu are căderea să cântărească prețul vieții: cei vii n-o pot face fiindcă-s niște bieți împlicinați în neînțelegerea asta fără capăt ce se cheamă existență, iar cei morți n-o pot nici atâta, fiindcă... au murit.

Tu, sărmane călător, ai împlinit scurt și sufocant acel niceean *Selbst aufhebung* pe care îmi închipui că nu-l vei fi tălmăcit ad-literam, închipuindu-ți că poți ajunge supraom, punând între tălpile tale și roua dimineții un spațiu liber de câteva palme... Sau poate n-ai încercat ironia funebră din balada spânzuraților, în livada bunului rege Louis?

*Sur les larges bras étendus,
La forêt ou s'éveille Flore,
A des chapelets de pendus...*

Deci, dacă nici moartea nu ne poate izbăvi de ridicol sau de comentarii zgomotoase și adesea nedrepte, oricât ai cerși discreția posterității, îngăduie, sărmane drumet de dincolo de bine și de rău, să ne întovărim tristețile și - rămânând deocamdată dincoace, să ocolesc o groapă de doi coți și „regretele eterne”, care s-or spulbera mai grabnic decât frunzele copacului sub care ți-ai aninat tu funebra reticență. De ne-am fi întâlnit peste vale, unde mi-am purtat și eu melancolia unor zile când negurile toamnei

NOTĂ

Această carte cuprinde selecții din volumele I și II ale ediției apărute la *Fundația pentru literatură și artă «Regele Carol II»* din anul 1939

se târau pe culmi ca niște giulgiuri uriașe, ți-aș fi adus aminte de învățătura lui Zarathuștra, care zice că suferința e marea educatoare a neamului omenesc și că la școala ei a săvârșit omul toate faptele lui mărețe. Prin ea ajungem supraomeni! Ți-aș fi evocat noaptea cea de pe urmă cu stele și luceferi când Profetul și-a adunat la gura peșterii învățăceii ca să le arate tablele cu noile valori ale celor pământești. În noaptea aceea, până și omul acela nefericit și hidos care trăia în valea blestemată cu stânci negre și roșii, unde nu creștea un fir de iarbă, nu sclipea o stea, nu răsuna un ciripit de pasăre, unde numai șerpi înfiorători groși și verzi își căutau culcușul bătrâneților, s-a ridicat de la pământ strigând iluminat: „O, tovarășii mei, voi ce socotiți?... De dragul acestei nopți, eu sunt pentru întâia dată fericit că mi-am trăit viața!”.

Și valea *Morții șerpilor* nu semăna defel cu cea pe unde plutași vânjoși biruiesc nahlapii Bistriței și pe unde, sârman tovarăș de amărăciune, am rătăcit amândoi fără să ne întâlnim.

Dar de ce eram trist? Și de ce nu mi-am aninat ca tine nădejdea de un mesteacăn alb ca o făclie de catafalc?

Fiindcă eram un belfer înfrânt, dar încă treaz.

Când am pășit întâia dimineată în clasa cea cu puzderie de copii mărunți și neastâmpărați ca albinele când se pornesc a roi, am socotit că voi putea să săvârșesc ceea ce făcuse odată Tolstoi la școala lui slobodă din Iasnaia Poliana, și întâmplarea nedreaptă și oarbă m-a doborât. Nu știi, poate, ce înseamnă asuprirea celor slabi dar mulți. Eu am văzut cândva într-o grădină un biet măgar umflat cimpoi, cu dinții rânjiți către zodiile cerului, fiindcă se scărpinase în treacăt de un stup de albine... A, e grozavă tirania fără istov și fără noimă a unui puhoiu de copii care simt o voluptate drăcească să chinuie un belfer¹ prins în colivia clasei lor ca un biet scatiu rătăcit prin bălăriile și scaietii pedagogiei infantile. Într-o zi, un diavol mic și blond mi-a cântat dintr-o muzicuță de hârtie și, de le-aș fi fost și urât, mi-ar fi pus de bună seamă praf de strănutat pe catedră sau un ac cu gămălie în fundul scaunului.

Știi: nimeni nu m-ar fi putut opri să-l apuc pe puiul acela mic din banca întâi, cu mișcări nervoase și glas de pițigoi, să-l trântesc ca pe o minge în dușumea și să aduc instantaneu în roiul acela de viespi o liniște de antic sarcofag. Dar vezi că încă de la cel dintâi ceas de carte, în loc să încrunt din sprâncene, începusem a cânta

¹ dascăl.

cu ei povestea burlescă, dar cu acorduri melancolice, a ducelui Marlborough sau cântecul duios ca un menuet al păstoritei:

Il était une bergère.

Et ron, ron, ron

Petit patapon...

Am vrut, adică, să le dau învățătura așa cum sfântul Francisc din Asisi împărțea grăunțe porumbeilor săi dragi.

De-aș fi ridicat deci mâna sau numai gândul asupra unuia din acele căpșoare chiluge, ar fi fost ca și cum după un ceas de extaz crepuscular sus pe Cozla, m-aș fi coborât în canalul pe unde se scurg lăturile de la baia mohorâtă și tristă a târgului din vale... „Copilul este nevinovăția și uitarea, e un început, un joc, o rotiță care se învârtește de sine, un prim imbold, un *da* sfânt în fața existenței” - spune Nietzsche prin gura vajnicului său profet.

Și am îndurat un an de zile tirania inocentă a atâtor canalii mititele care nu doreau altceva decât să se joace cu un om înfricoșat ca vraciul care-și însuflețise păpușile lui năzdrăvane... De câte ori, când zumzetul albinelor sporea, aș fi vrut să se deschidă o trapă sub tălpile mele, să nu mai aud, să nu mai văd, să nu mai simt... Și de câte ori nu m-a bântuit, în plină lecție, povestea nefericitului Ipolit pe care proprii lui cai l-au zdrobit de stâncile Argolidei...

Și totuși, sârman tovarăș de amărăciune, plimbându-mi tristețea înfrângerii peste vale, acolo unde primăvara, Bistrița se îngână cu cucii, nu mi-am aninat deznădejdea de un copac. Ci ascultam pe înserate glasul călător al ceasurilor din turn și mă gândeam la noaptea cea înstelată de la gura peșterii lui Zoroastru... *Weh spricht vergbeh!* ți-a sunat ție ceasul al nouălea. *Doch alle Lust will Ewigkeit!* mi-a vestit mie ceasul următor al litaniei eterne... De ce nu l-ai așteptat și tu?

Ca și tine, purtam asupră-mi imaginea aeriană a unui copil nefericit: o floare albă cu cearcăne albastre peste care durerile ascunse au presărat de timpuriu o gingașă pulbere de sîdef.

BELFERII MEI

Belferii mei... Copilăria mea... Adolescența mea... Azi, după atâta amar de vreme, când privesc înapoi, zarea se posomorăște de perdele de nori cenușii și o negură deasă se-mpânzește peste landele pustii ale învățăturii mele, tristă ca ținutul acela scoțian unde Machbeth s-a întâlnit cu vrăjitoarele. Niciun luminiș, niciun zâmbet, nicio mângâiere de mână duioasă coborând ca o aripă de înger peste obrajii aprinși, peste clocotul sufletelor nevinovate. Cum aş putea să uit vreodată palma aceea grea, neomenoasă, nedreaptă a domnului director, din chiar întâia zi când am pășit pragul școlii, strângând la subțioară tăblița de care buretele spânzura vesel precum coada zmeului turcesc, pe care-l părăsisem pentru o caznă lungă și neîndurată?

De ce mă lovește omul acela mare și gras chiar în clasa unde deasupra ușii sta scris cu slove aurite: Copii, iubiți-vă între voi ca frații? Pentru că era bețiv și pentru că adusesem pe scândurile clasei ceva din noroiul ulițelor murdare ca sufletul lui.

Și azi mai port amintirea acelei zile cu ploaie mărunță de toamnă, undeva înăuntrul urechii, unde de atunci ciocănelul fraged n-a mai bătut așa cum îl întocmise celălalt director... Și nici biata mamă-mea nu l-a mai putut îndrepta cu untdelemn rânced din candela de la icoana noastră cu sfinții Stelian și Sisoe, purtând un prunc înfășat în brațe.

Dar directorul gimnaziului unde am trecut mai târziu nu era om hain, nu bătea copiii și nici vorbe proaste nu spunea. Numai când se supăra afară din cale, striga: „No, bată-te unicul lui Dumnezeu să te bată, loază spurcată ce ești!...”

Avea și el multe necazuri pe cap cu noi școlarii, cu dascălii, cu ai săi de-acasă și poate chiar cu sine însuși... Era un om bătrân de acum, plictisit de meserie. Cu el am început, așa deodată, abia picați de la clasele primare, să îngânăm în clasa aceea întunecoasă: *roza, roze, roze, rozam, roza, roza, rozarum...* Iar el, în catedră, ne ținea, dus pe gânduri, tactul cu nuiaua; și numai când vreunul sfârșea cu bine descântecul ăsta în limba în care

Catulus a plâns-o atât de mișcător pe Clodia, ofta: „No, bine, băiețe, tu te vei face!”

Tot el apoi, când am trecut dincolo, în clasa doua cea cu lumină multă și veselă, a început a ne învăța nemțește. Era într-o după-amiază senină de toamnă, poate ca în podgoriile pe dealurile Rinului, unde se drăgostea Hermann cu Dorothea, când domnul director, parcă-l văd, s-a deșirat din catedră ca dintr-o jucărie cu resort, în jacheta lui neagră, lungă până la genunchi, și ne-a spus așa: „No, băieți, aflați, că articolul nemțesc este *der, die, das!*”. Iar eu multă vreme am bănuț că Derdiedas ăsta trebuie să fie iarăși vreun nume ciudat ca Nabucodonosor ori Catilina pe care mulți dintre noi îl credeam nevasta lui Cicerone.

Era un om blajin directorul, dar nu se apropia de noi, afară doar de unul singur, un băiat slăbănog, deșirat, cam adus de spete și nătâng la carte... Când se-ntâmpla să-l întâlnească în curte, venind de-acasă cu slujnica care-i purta ghiozdanul, directorul îl oprea, da mâna cu dânsul și-i spunea vorbe politicoase. Era odrasla unor oameni bogăți, colegul nostru, urmaș becisnic al unui poet însemnat de care aveam să aflăm mai târziu la istoria începuturilor eroice ale poeziei noastre... Pe noi ceștilați, loaze spurcate ale mahalalelor, care ne aduceam în ghiozdan de mâncare pentru prânz, nu ne îngăduia nici măcar să ne aciuăm undeva într-o clasă, la căldurică...

Cum suna de douăsprezece, punea servitorii de ne scoteau în uliță; porțile negre de fier se închideau și ceata noastră de copii golăneți rămânea urgisită în zăpada și mânia viscolului de afară, ca niște câini răioși fără stăpân... Dar Dumnezeu, nu cel ortodox al nostru, căruia ne rugam în cor în toată dimineața și la amiază, când servitorii ne scoteau cu măturoaiele în viforniță, ci Allah în paradisul căruia-s munți de zaharicale, ne-a purtat de grijă... El, în milostenia lui păgână, rânduise în jurul școlii noastre o sumă de dughene păcatoase cu cofeturi în culori barbare, cu bigi-bigi groși și roșii care atârnav în geam ca niște cârnați de cocă fiartă împănată cu miez de nucă, cu felii rumene și calde de dovleac scos din cuptor, cu ceai fierbinte, simplu ori amestecat cu lapte parfumat cu cuișoare, torcând domol în samovarul de alamă sclipitoare ce ne făcea cu ochiul...

Acolo, cu un ceai de cinci parale și cu pâinea și cu brânza de acasă, treceam ceasurile grele ale prânzului, învățam lecțiile de după-masă ghemuiți cu genunchii la gură în jurul ligheanului cu

mangal, de-a valma cu bragagii în salvări și cu cealmale mari în cap, legați pe sub falci cu câte un tartan roșu. Acolo și atunci am văzut noi, copiii, că oamenii aceia tăcuți, cu ochii mari și adânci, cu bărbi stufoase, care ședeau jos pe podelele reci lângă noi, fumau din pipe și făceau cafele la spuza mangalului în niște ibrice mici de alamă, cu cozi lungi și delicate, nu erau așa cum scria în cărțile noastre de istorie, ori în poezia aceea plecticoasă pe care o tot cântam la cor de silă, de frica notei și a bății:

*Face de se miră
Toată arăpimea
Ieniceri, spahii
Și toată turcimea
La vederea sa... (bis).*

Versuri de bragă tulbure și acră, poate de Ion Nenițescu, care nu vorbeau nimic inimilor noastre fragede, nici ele, nici muzica pe două voci adormitoare, behăială dobitocească de turmă mergând în silă... Nu ne spuneau nimic despre voinicii aceia cu ițari, cu pană de curcan la căciulă, care rodeau știuleți de păpușoi necopt, îi umpleau păduchii și mureau în văile sure ale Bulgariei pentru ca un belfer de muzică nesimțitor să-și bată joc de jertfa lor și a sufletelor noastre încă nevinovate...

Tabloul acela ostentativ din peretele clasei unde vânătorii noștri luau pe turci în spăngi ca pe niște sarmale jignea acum simțul nostru plâpând de justiție umană. Mai mult ne mișcau oamenii aceia tăcuți, cu bărbi stufoase, care tremurau cu noi lângă ligheanul cu spuză, priveau înduioșați cum ne desenam hărțile pe blocurile sprijinite pe genunchi, cu mâinile vinete de frig, ne dăruiau câte o bomboană și ne mângâiau pe obraji cu etichetele lor aspre, murmurând adesea: *kiuciuk ciogiuklar, kuciuk ciogiuklar...* (Bieții copii, bieții copilași...).

Dacă ne-ar fi vorbit așa și dl director și dacă ne-ar fi lăsat să ne încălzim oasele fragede lângă soba aceea care tot ardea ea degeaba...

UMILUL MEU PRIETEN

Este și el din marea și amărâta tagmă a belferilor, fiindcă mai de mult a fost ceauș la sinagogă, unde aprindea lumânări de seu; iar de un sfert de veac încoace, stă în arșița soarelui, ori în bătaia crivățului, lângă același gard cu sulite de fier pe care înșiră cărți cu haiduci fioroși ori cu cântece de dragoste, zodii cabalistiche, chei de visuri, de semne, de descântece, Prohodul, Vămile văzduhului, manuale care arată cum să ții furculița ori cum să faci o epistolă de amor, și chiar câte vreun dicționar răpănos, cu scoarțele muiate în untură... Așa jerpelit, mititel, zbârcit ca o smochină, cu gura surpată, cu tivda cheală și lucie ca o godină, cu ochii stinși cârpiți cu jumări, cu puțina lui învățătură, dacă intri în vorbă, vezi îndată că se trage din neamul cel vestit al lui Rabba bar Bar Chana. Acesta, scrie la Talmud, s-a întâlnit în pustiu cu un cârd de găște așa de grase că lăsau în nisip o dâra de untură, și le-a întrebat: „Hei, o să avem noi parte de așa ceva pe lumea cealaltă?”. Atunci, cică găștele au ridicat din aripi și au lăsat să le pice ceva din târțiță...

Cam asta-i și partea de bucurie a prietenului meu domnul Iancu, în astă lume. Prăvălia lui este pe cheiul Dâmboviței, peste drum de Palatul Justiției. Vadul ar fi strașnic: zi și noapte trec pe acolo oameni cu treburi la piață, la judecată, la spital, la morga orașului... Dar lumea asta zorită nu umblă după cărți, ci după necazuri ori după chefuri cu fleici, cu frigărui de momițe și cu tarafuri de lăutari îmbrăcați național. Rar dacă se oprește câte un drumeț să-i cerceteze marfa. Face treabă mai bună cu țărani, care scot cu sfială cartea din gard și o răfoiesc scuipând cu putere în degetele lor noduroase. Dar de la o vreme, nici ei nu mai caută haiduci, ci mai mult epistolare și codul manierelor elegante... Unul, când l-a îndemnat prietenul meu să cumpere pe Ghiță Cătănuță, a răs ca un prost cu gura până la urechi: „Ehei, jupâne, acușica haiduci nu mai stă în pădure, ci uite colo așa, cu geanta la subțioară!”. Și zicând astfel, țăranelul a arătat spre Palatul de peste drum, unde stă pe streășină o cucoană legată la ochi, cu un cântar în mână.

Prietenul meu, ai cărui strămoși au venit la noi din Spania, s-a apucat de negoțul cu cărți încă din anul blagoslovit 1881. L-a amăjit, cum spune el, o zi cu mare noroc: se afla cu coșul de cărți la Obor, acolo unde sunt și azi niște salcâmi bătrâni; un băiat cu sorț verde a ieșit fuga dintr-o cârciumă și fără nicio tocmeală, i-a cumpărat cinci haiduci... Băiatul ăsta era un *copăier*, adică slugă care dă cu mâna prin teigheaua stăpânului. Hop și un birjar beat pe capră că-i cumpără Cele 24 de vămi! Și nu face nici zece pași mai încolo, că o mahalagioaică îl strigă din poartă și-i ia o Cheie a visurilor și alta a semnelor corporale, pentru ca numaidecât la colț să-l tabere o droaie de fete și să-i ceară care mai de care *Dorul inimii*... Întocmai ca în basmele lui Nedea Popescu! ..

Dar de-atunci, nu s-a mai întâlnit niciodată cu asemenea plească. A umblat și pe la bălciuri, a fost și pe la iarmaroacele din Moldova, a trecut chiar cu cărți de contrabandă în Bucovina pe vremea nemților, dar tot calic a rămas. «Steinberg bătrânul, oftează prietenul meu, pe vremea aceea avea și el o biată dugheană sărăcăcioasă, și acum are un palat... Eu n-am putut să fac măcar un coteț de găini. Dar un perete de la palatul lui eu l-am făcut, cu umăru ăsta cu care îi car de cincizeci de ani toate vechiturile!», încheie domnul Iancu bătându-se cu palma peste umărul drept, lăsat către pământ ca la flașnetari.

Au murit și Nedea Popescu, și Baroncea, și Panait Macri, și Granda care a compus pe Mina Haiduceasa. Acum au ieșit niște autori necunoscuți, care habar n-au cum se scrie un căpitan de haiduci. Bat câmpii. „Până s-ajungă la lupta cu potera în pădure, ehei!...”. Și domnul Iancu vântură aerul cu palma dreaptă, privind spre calcanul înalt al casei din față. Poate că prietenul meu, fără să știe, este pentru romanul pur așa cum îl vrea André Gide: fără dialog, fără peripeții, fără descrieri de locuri și oameni...

Ca să mă încredințez mai bine despre gustul său literar, trag din gard un *Epistolar*, cu o pereche îndrăgostită pupându-se pe copertă, el - în redingotă, ea - în rochie lungă și cu coc în creștetul capului. Citesc cu glas tare: *Către o demozelă care nu se înduplecă a răspunde*.

„Ah!... Fie-ți milă de mine, binevoiește a liniști tulburarea sufletului meu; fii bună și spune-mi ceea ce trebuie să sper sau de ce am să mă tem...”

Câțiva gură-cască s-au adunat în jurul nostru. Domnul Iancu

asculta surâzător, cu pipa fumegând în mâna dreaptă, mă bate prietenos pe spate și-mi recită și dânsul cu gura lui știrbă, hârb spurcat, o romanță de Scheletti:

*E noapte întunecoasă
Și stelele sclipesc,
Vin scumpă drăgăstoasă
Din suflet te doresc...*

Zăduf. Soarele e acum deasupra Dâmboviței, care duce la vale un câine umflat, cu capul ascuns în apa groasă ca braga. Lume zorită forfotește încoace și-ncolo. Numai eu și domnul Iancu stăm de taifas la umbra copacului din marginea trotuarului care-i umbrește prăvălia. Nici prietenul meu, nici eu, nici negustorul de gheață de alături, nici gardistul din post nu știm ce fel de pom să fie. Are un trunchi uriaș, dar frunza îi e mărunță și rară ca perii din țacălia domnului Iancu. Zic: trebuie să fie un copac din pădurea în care se bătea Corbea cu Cârșerdar, căpetenia poterelor. „Nu, asta este o răchită!”, hotărăște scurt domnul Iancu. „Uite vezi, aici, sub pomu’ ăsta moțaiam eu într-o după-masă când m-am pomenit cu unu’ îmbrăcat chiar ca și Kaizerul că mă scutură de umăr și se răstește:

— Unde este autorizația?

— Ce autorizație?

— De comerț ambulant.

— Eu știu că comerțul cu cărți este liber. Așa a spus domnu’ profesor Iorga.

— Asta pe vremea lui Pazvante!

— Ce Pazvante? Eu știu de Cuza, de Carol întâi, de regele Ferdinand, de Maiestatea sa Carol al doilea...”

Râzând, domnul Iancu urmează dialogul cu mine: „Ce crezi?... Toată lumea care se adunase era de partea mea, iar el, ca un mare deștept, ca să nu plece cu coada între picioare, și-a dat chipiul pe ceafă, și m-a amenințat cu degetu’:

— Măine să nu te mai văz aici!

— Dacă ai să treci pe dincolo, prin strada Carol, sigur că n-ai să mă vezi!

Dar într-o iarnă cumplită, domnul Iancu a pățimit și mai rău cu autorizația. Își înșirase marfa, de dimineață, pe grilajul lui Salter, ceasornicar bogătaș care când a ieșit într-o blană scumpă și călduroasă l-a luat la rost: „Cine ți-a dat voie? Mie nu-mi trebuie

gunoi la ușă!”. Prietenul meu, cu mâinile ciolan de ger, a dat să strângă marfa de pe grilajul cu horbotă albă de chiciură, dar *purățul* s-a răzgândit și i-a zis: „Ei, hai, rămâi!”.

Pe inserat, când bogătașul cobora dintr-o sanie cu valtrapuri și zurgălăi, domnul Iancu închidea prăvălia. „De ce nu m-ai gonit azi de dimineață?, îi strigă el. N-a venit nici măcar un câine să ridice cracu pe marfa mea! Poate găseam alt gard mai cu noroc...”.

Prietenul meu este, desigur, un om tare necăjit; dar povestea asta n-a fost scrisă ca să măhnească cumva pe cineva. Tristețea e un păcat, scrie Max Jacob, încă unul din neamul domnului Iancu, născut într-o biată dugheană de anticari din fundul Bretaniei. Și-apoi, domnul Iancu are un prieten cu o prăvălie și mai mică, și mai sărăcăcioasă: câteva catastife cu scoarțe de mușama și câteva plaivasuri cu plumbul dinăuntru făcut numai din bucățele. Toată marfa asta o poartă într-o singură mână și își agonisește hrana întocmai ca buruienile ce răsar în câte-o streășină veche, unde trăiesc din praful uliței și câțiva stropi de ploaie...

Odată, rătăcind cu un prieten prin lunca Ialomiței, acolo unde apa aduce lut moale și untos din care atâtea sate megieșe se hrănesc cu olăritul, am dat de-o gropiță cât o coajă de alună, săpată chiar în marginea gârlei, unde un păianjen își întinsese pânza... Era prăvălia umilului meu prieten.

TRUFAȘUL MEU PRIETEN

Încă de multă vreme, aflându-ne câteșitrei la *Carul cu bere*, am început să simt un fel de respect mistic pentru prietenul meu Tătoi și buna lui tovarășă. În noaptea aceea, Tătoi a frânt un fistic în două și ne-a arătat ce verde nebănuț s-ascunde în miezul acestui rod mititel pe care atâția alți băutori îl mestecau ca pe-o grăunță aruncată în iesle. Privind cu iavașaua, mi s-a părut că văd un ostrov de dafini undeva departe, în marea Bengalului, o fărâmă de jad uitată într-o cutiuță de sidef, luceafărul păstorilor clipind verzui când se îngână ziua cu noaptea...

Apoi, într-o dimineață rece de toamnă, umblând iarăși câte trei, prin lunca Ialomiței, tovarășa noastră s-a oprit la o răscruce și ne-a arătat trupul mlădios al unui pui de frasin pe care bruma sta ca argintul de pe brățara ei veche; și eu am crezut că văd iconița unui sfânt tânăr în stihare verzi sub o perdea străvezie de borangic. Pe urmă, în pădurea de lângă ceairul maicilor din Mănăstirea Țigănești, unde în condica de oaspeți am aflat un *Rondel al rozelor* scris de mâna lui Alexandru Macedonski, scamatorie pe două rime de poet care n-a prins nimic din duhul bălții râioase povestindu-și singurătatea în nesfârșită șoaptă de rogoz... Acolo, sub nu mai știu ce fel de copac, culcat ca într-un sicriu, cu mâinile sub cap, ascultam cum își da pădurea sufletul: de sus, din tavanul de senin, coborau stoluri de frunze veștede peste pământul reavăn, peste mine, peste cărticica cu filele netăiate a aceluia care s-a numit în lumea asta deșartă Machiavelli, și ale cărui oase odihnesc de veacuri la Santa Croce... Dar prietenii au zis să ieșim la șleah, în drumul cu soare și cu praf al satului, unde găsind un lipoven cu căruța de pește sărat, am tocmit o palanță de cosaci și am plecat să-i fierbem la arhondărie. La masă, tovarășa a zis: „Ați văzut cum scotea lipoveanul peștele de sub rogojină, și cum la urmă, a înhățat de codiță un chitic și i-a zis: hai și tu? Peștișorul ăla era un ghigoț...”. Prietenului meu i-a plăcut mult asta și a răs cu poftă; dar eu acum nu mai văzusem nimic deosebit, afară doar că femeia căuta cu tot dinadinsul să placă, să fie isteță.